

Beslissing om te emigreren

Met de Kristallnacht, de brandende synagoges en kapotgeslagen winkels en warenhuizen van Joden in geheel Duitsland kwam een einde aan onze schooltijd en daarmee ook aan onze kindheid. Wij waren toen 10 en 11 jaar oud. Ook wij kinderen voelden nu de schrik en angst van deze tijd...

Al spoedig gaven mijn ouders onze grote woning op. Alles werd in kisten gepakt en wij verhuisden naar de kleine woning van tante Rosi, Ruth's moeder, waar ook al mijn grootouders uit Hersfeld waren komen wonen. Mijn vader's tegenzin om te emigreren eindigde in een hektische jacht naar een visum voor welk land ter wereld dan ook; samen met zo vele andere Joden stond hij in de rij voor consultaten. Er hing een spanning om ons heen en de uitlatingen van agressie, Jodenhaat en Jodenmoordlust waren nu ook voor ons kinderen niet meer verborgen. De droom van de Duitse burger met Joods geloof was uitgedroomd... De dagen werden besteed met aankopen van huisraad en kleren voor de emigratie. Mijn ouders maakten liftkisten klaar en kochten nieuwe meubels en een nieuwe keukenuitzet. Zij hadden het plan in het buitenland een pension te openen.

Mijn vader was erin geslaagd voor ons alle 7, ook voor tante Rosi en Ruth en voor mijn grootouders een visum voor Cuba... De SS St. Louis zou op 13 mei 1939 van Hamburg met bestemming Havanna vertrekken. Op 12 mei waren wij in Hamburg, waar wij in een nonnenklooster mochten overnachten, omdat alle hotels voor Joden verboden waren. De volgende dag gingen wij aan boord.